

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

“ ราชกุมาร ! ครั้งนั้น เราผู้แจ้งคำเชื่อเชิญของสัทัมบดีพรหมแล้ว และเพราะอาศัยความกรุณาในสัตว์ทั้งหลาย เราตรวจดูโลกด้วยพุทธจักขุแล้ว. เมื่อเราตรวจดูโลกด้วยพุทธจักขุอยู่, เราได้เห็นสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีรูปในดวงตาเล็กน้อยบ้าง มีมากบ้าง, ผู้มีอินทรีย์แก่กล้าบ้าง อ่อนบ้าง, มีอาการดีบ้าง เลวบ้าง, อาจสอนให้รู้ได้ง่ายบ้าง ยากบ้าง; และบางพวกเห็นโทษในปรโลก โดยความเป็นภัยอยู่ก็มี; เปรียบเหมือนในหนองบัวอุบล บัวปทุม บัวบุณฑริก, ดอกบัวบางเหล่าเกิดแล้วในน้ำ เจริญในน้ำ อันน้ำพยุงไว้ ยังจมอยู่ในน้ำ, บางเหล่าเกิดแล้วในน้ำ เจริญในน้ำ อันน้ำพยุงไว้ ตั้งอยู่เสมอฟื้นน้ำ, บางเหล่าเกิดแล้วในน้ำ เจริญในน้ำ อันน้ำพยุงไว้ โผล่ขึ้นพ้นน้ำ อันน้ำไม่ถูกแล้ว, มีฉันท, ราชกุมาร! เราได้เห็นสัตว์ทั้งหลายเป็นต่างๆ กันฉันทนั้น. (อ.ป.. 2535:223-224)

พุทธโอวาทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าข้างต้น บ่งให้เห็นถึงความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล ในสมัยพุทธกาล ก่อนจะเทศนาโปรดสัตว์ พระองค์จะวิเคราะห์ผู้ฟังก่อนแล้วจึงเลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของบุคคลนั้นๆ จะเห็นได้จากงานวิจัยเรื่อง พุทธวิธีการสอน : สืบค้นจากพระไตรปิฎก สุตตันตปิฎก พบว่า จากการศึกษาพระสูตรต่างๆ จำนวน 186 พระสูตร ในทีฆนิกาย และมัชฌิมนิกาย สามารถสรุปได้ว่า สิ่งสำคัญประการแรกที่ต้องคำนึงถึงในเรื่องการสอนก็คือ ผู้เรียน เพราะผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันเป็นธรรมดา การสอนจึงต้องปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลสมบูรณ์ที่สุด ความแตกต่างของผู้เรียนนี้ อาจจำแนกออกได้เป็นสองลักษณะด้วยกันคือ ลักษณะพื้นฐานทางพฤติกรรมประการหนึ่ง และความแตกต่างทางวุฒิปัญญาอีกประการหนึ่ง ผู้สอนจะต้องสังเกตให้ทราบว่าผู้เรียนคนใดมีลักษณะเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้วิธีสอนให้เหมาะสมแก่ลักษณะพื้นฐานของเขา ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามเอกัตภาพ (พระชยสร สมบุญมาก. 2543: 287)

ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาปี พ.ศ. 2542 ที่มีใจความในหมวด 4 มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และในหมวด 4 มาตรา 24 (1) กำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้

สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542:9-10)

กระบวนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ จะประสบผลสำเร็จได้ ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านสติปัญญา ความถนัด อารมณ์และสังคม ผลของความแตกต่างในตัวแปรเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนชอบวิธีการเรียนการสอนและทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่เหมือนกัน ดังเช่น ผู้เรียนบางคนชอบวิธีการสอนแบบบรรยาย บางคนชอบเรียนแบบค้นพบความรู้ด้วยตนเอง บางคนชอบเรียนเป็นกลุ่ม บางคนชอบเรียนคนเดียว ฯลฯ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ นักการศึกษาเรียกว่า รูปแบบการเรียน การทราบรูปแบบการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยให้ผู้สอนวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของผู้เรียน ช่วยส่งเสริมผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนเป็นลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ที่บุคคลใช้ในการตอบสนองและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมเนื้อหาบทเรียน มีผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนหลายชิ้นที่ชี้ชัดว่า รูปแบบการเรียนของผู้เรียนมีผลต่อความสำเร็จทางการเรียน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จะเพิ่มขึ้นและผู้เรียนจะสามารถจดจำข้อมูลที่ได้เรียนนานขึ้น เมื่อวิธีสอน วัสดุสื่อการสอน และสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับ รูปแบบการเรียนของผู้เรียน (Davis, 1991; Jonassen & Grabowski, 1993; Caldwell & Ginthier, 1996; Dunn, et al., 1995) (เอมอร์ ฤกษ์รังสรรค์. 2549:1) ขณะที่งานวิจัยของ Cheng และ Banya (1998) และ Freeman และ Richards (1993) ได้สรุปถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า ความพยายามที่จะตอบสนองต่อสไตล์ในการเรียนของผู้เรียน ด้วยการเลือกใช้สไตล์ในการสอนที่เหมาะสม วิธีการสอนและการวางแผนการเรียนการสอน จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีทั้งความพึงพอใจ และสัมฤทธิ์ผลของการเรียนที่เพิ่มขึ้น (อ้างอิงในปัญชลี วาสนสมสิทธิ์. 2543:12)

ปัจจุบันนักการศึกษาหลายคน ได้ศึกษารูปแบบการเรียนและแบ่งจำแนกออกเป็นหลายๆ แบบ หลายๆ ลักษณะ โดยเฉพาะนักการศึกษาชื่อ เดวิด คอลบ์ (ประสาธ อิศรปริดา. 2547 : 181) ได้ศึกษาลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของคนพบว่า การเรียนรู้ของคนประกอบด้วยการรับรู้ข้อมูล และการจัดกระบวนการข้อมูล ด้วยองค์ประกอบทั้งสองทำให้สามารถแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ ผู้เรียนแบบคิดคนเดียว ผู้เรียนแบบคู่คิด ผู้เรียนแบบคิดคนเดียว และผู้เรียนแบบปรับปรุง ลักษณะของผู้เรียนแบบคิดคนเดียว ผู้เรียนกลุ่มนี้จะเรียนรู้ด้วยการรับข้อมูลที่ป้อนเป็นรูปธรรม อาจเป็นสภาพปัญหาเหตุการณ์ต่างๆ แล้วนำมาคิดไตร่ตรอง ผู้เรียนแบบคู่คิด ผู้เรียนกลุ่มนี้เรียนรู้ด้วยการรับข้อมูลที่ป้อนเป็นนามธรรม พวกหลักการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์ต่างๆ แล้วนำมาคิด

ใคร่ครวญ ผู้เรียนแบบคิดเอกลัษณ์ ผู้เรียนกลุ่มนี้จะเรียนรู้ด้วยการรับข้อมูลที่เป็นนามธรรม พวกหลักการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์ต่างๆ แล้วนำมาฝึกทักษะปฏิบัติตาม และผู้เรียนแบบปรับปรุง ผู้เรียนกลุ่มนี้ จะเรียนรู้ด้วยการรับข้อมูลรูปธรรม อาจเป็นสภาพปัญหาเหตุการณ์ต่างๆ แล้วนำมาทดลองแก้ไขแบบลองผิดลองถูก ลักษณะผู้เรียนทั้ง 4 แบบจะมีอยู่ในทุกคน โดยผู้เรียนแต่ละคนจะใช้พฤติกรรมทั้งสี่แบบผสมผสานกันไป แต่จะมีพฤติกรรมหนึ่งที่ชอบใช้บ่อยๆ จนเกิดเป็นลักษณะของตนเอง ตามที่กล่าวมาแล้วว่า การเข้าใจในรูปแบบการเรียนของผู้เรียน จะมีประโยชน์ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ในส่วนผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนทุกรูปแบบ มีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับผู้เรียนทุกรูปแบบ และควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาพฤติกรรมที่ตนเองไม่ชอบใช้ ได้มีโอกาสนำมาใช้บ่อยๆ เป็นการสร้างสมดุลด้านศักยภาพของผู้เรียน สำหรับผู้เรียน เมื่อได้เข้าใจในความสามารถที่ตนเองมีและถนัด รู้จักนำไปใช้ในกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง และรู้จักการพัฒนาเพิ่มพูนในทักษะที่ตนเองไม่ค่อยถนัดให้เกิดมีขึ้น อันจะส่งผลให้การเรียนเนื้อหาวิชาที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น การคิดคำนวณ การปฏิบัติ การประยุกต์ ก็สามารถเรียนได้ดีเช่นกัน จากความสำคัญและประโยชน์ของการเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านรูปแบบการเรียน ก่อนการเรียนการสอน ผู้สอนควรสำรวจลักษณะรูปแบบการเรียนของผู้เรียนก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบว่าตนเองมีลักษณะรูปแบบการเรียนแบบใด เรียนได้ดีในเนื้อหาวิชาแบบใด ชอบเรียนด้วยวิธีการใด ผู้เรียนจะได้พัฒนาและปรับปรุงในส่วนที่ตนเองขาดหาย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านรูปแบบการเรียน จึงได้วิจัยสำรวจรูปแบบการเรียนรู้อตามแนวคิดของคอลลัม โดยสร้างโปรแกรมวัดรูปแบบการเรียนรู้อผ่านทางอินเทอร์เน็ต สำหรับสำรวจรูปแบบการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผลการวิจัยจะช่วยส่งเสริมให้ผู้สอน ได้นำข้อมูลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้อของนักศึกษา อันเป็นการส่งเสริมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้อตามแนวคิดของคอลลัมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของคอล์บ ของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กับเพศและคณะ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. คณาจารย์ผู้สอนนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง นำข้อมูลวิจัยไปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา อันเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. คณาจารย์ผู้สอนสามารถนำโปรแกรมวัดรูปแบบการเรียนรู้ ไปสำรวจผู้เรียนก่อนจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมให้ การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ฝ่ายวิชาการนำข้อมูลวิจัยไปจัดเตรียมและพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และ องค์ประกอบต่างๆ ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่ม อย่างง่าย โดยหาได้จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)

2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้แก่

1. เพศ แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง

2. คณะ แบ่งเป็น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยการฝึกหัดครู คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และ วิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของคอลล์ แบ่งออกเป็น 4 แบบ

2.2.1 แบบคิดออกนอกรั้ว (Diverger)

2.2.2 แบบดูดซึม (Assimilator)

2.2.3 แบบคิดเอกรั้ว (Converger)

2.2.4 แบบปรับปรุง (Accommodator)

สมมติฐานของการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของคอลล์กับเพศของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความสัมพันธ์กัน
2. รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของคอลล์กับคณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความสัมพันธ์กัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของคอลล์ หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้ที่เควิด คอลล์ได้แบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ แบบคิดออกนอกรั้ว แบบดูดซึม แบบคิดเอกรั้ว และแบบปรับปรุง

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หมายถึง นักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาควิชา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทุกคณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม วิทยาลัยการฝึกหัดครู และวิทยาลัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

โปรแกรมสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง โปรแกรมที่ใช้สำรวจรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของคอลล์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของคอลล์

ผลสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ ทางเว็บไซต์ หมายถึง เอกสารที่ชี้แจงรายละเอียดการตอบแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจและสามารถเข้าไปตอบแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างถูกต้อง